MEDALION

CRISTIAN POPESCU

Unul dintre fenomenele interesante ale SF-ului românesc recent este afirmarea unor autori de formaţie non-filologică ai căror mod de a concepe literatura şi munca literară conţine note originale, promiţătoare de prospeţime. Printre cei din această categorie se numără şi Cristian Tudor Popescu (născut în 1956, de profesie inginer automatist). Cele mai reuşite dintre prozele sale au o tensiune specifică, născută dintr-o însumare de exprimări nete, tranşante chiar „brutale" uneori (o motivare a acestui ultim aspect se află şi în frecventarea asiduă a literaturii SF anglo-saxone; aceeaşi explicaţie pare a o avea şi destul de frecventul, încă, recurs la formulele senzaţionalului facil).

Nesiguranţa gustului literar apare progresiv atenuată în textele lui Cristian Tudor Popescu, autor avlnd capacitatea de a „computeriza", în ritm susţinut informaţii diverse (tehnici narative, idei critice, ipoteze tehnico-ştiinţifice, sofisme caracteristice literaturii SF) şi de a le folosi în chip nuanţat.

Promiţătoare este şi preocuparea sa de a realiza texte situate, mai sus de palierul SF-ului facil, texte avînd o anumită miză spe culativă. Citabile sînt în acest sens **Phalanx** *(o parabolă despre acefalismul necesar in autocraţii),* **Galla** *(istorisire despre soarte unui geniu intr-o societate de consum),* **Hephron** *(rod al unei meditaţii despre contemplativitatea inteligenţei şi consecinţele acesteia).* **Cassargoz,** *lucrare premiată în cadrul concursului de creaţie în domeniul anticipaţiei tehnico-ştiinţifice, ediţia 1985 prezentă în almanahul de faţă, este o ingenioasă construcţie pornită de la tema manieristă a lumii că teatru. Dincolo de unele inserţii*

ţinînd de precaritatea literaturii SF comerciale (acestea constituie de altfel, principalul neajuns actual al povestirilor lui Cristian Tudor Popescu) **Cassargoz** *este un text reprezentativ pentru posibilităţile unui autor dotat.*

VOICU BUGARIU

CASSARGOZ

CRISTIAN POPESCU

NUVELĂ PREMIATĂ LA CONCURSUL DE LITERATURĂ ŞI ARTĂ DE ANTICIPAŢIE TEHNICO-ŞTIINŢIFICĂ, EDIŢIA 1985

Cassargoz, Klaus Saura Cassargoz, zis şi Cap Pătrat, atît datorită încăpăţînării, cît şi efectiv formei craniului său, înainta aproape fericit prin torentul uman de pe Avenida Valladon. Cînd trecuse pe aici, cu două ore în urmă, toată lumea îl ocolea cît putea la vederea salopetei cafeniu cu verde, a lui Old Joe – puşcociul greu pe carel căra în spinare – şi mai ales a mutrei lui. Acum, cînd din toate astea nu mai rămăsese decît mutra – şi aia îmbunătăţită, pentru că se bărbierise, se schimbase şi îmbucase ceva la restaurantul hotelului – îl împingeau toţi fără nici o reţinere.

Seara era una din obişnuitele seri sufocante ale Tebridei. Ideea de briză venind dinspre ocean, nu reuşea să clintească deloc căldura umedă şi stătută, tolănită ca un cotoi enorm peste oraş. Prea puţin se sinchisea Cassargoz de căldură. Învăţase de mult că atunci cînd nu zaci prin vreo rîpă, cu o gaură cît aluna în dosul urechii şi furnicile mărşăluindu-ţi pe cornee, vremea nu poate să fie decît minunată, indiferent dacă e arşiţă, furtună sau ninge.

Din America de Sud se întorsese cu un teanc de hîrtii de o mie, gros cam cît o cărămidă, cu creierii intoxicaţi de politică şi cu urma unei guri de rezervă situată la o palmă sub cea de la mama natură, cu care încercase să-l înzestreze un cetăţean slujindu-se de o macetă. De atunci luase obiceiul să poarte la gît o eşarfă albă, îi plăcea culoarea asta fiindcă, la o adică, dacă gluma se îngroşa prea mult, aveai ce să legi în vîrful băţului şi să agiţi.

De vreo două ori îl acostase cîte o tîrfă nostimă, dar astă-seară Cassargoz voia doar să se plimbe. De fiecare dată cînd se întorcea dintr-o campanie, hoinărea ore în şir printr-un oraş mare. Căuta locurile cele mai aglomerate, primind mulţumit brînciuri şi ghionturi şi trăgînd în piept cu nesaţ mirosul gazelor de eşapament şi al sudorii umane. Era atît de fericit că e încă viu, încît din toate fibrele corpului îi urca o zgîndăreală plăcută, ca atunci cînd îţi vine să te-ntinzi de să-ţi trosnească oasele.

TROPICANA, ţipau tăcut reclamele, WESTERN HOUSE, ALVARADO'S SENTIMENTO, SILVER STAR, JACKPOT, JACKPOT, JACKPOT şi din nou: TROPICANA.

Brusc, Cassargoz stătu locului. În noianul policrom de pulsaţii luminoase trecuse cu privirea peste ceva care-i părea vag cunoscut. Dar nu mai ştie unde. Începu să exploreze circular, încet şi sistematic, cîmpul vizual. Dădu repede peste el.

Era un panou-video uriaş, vizibil probabil de la vreun kilometru, pe care se succedau imaginile-reclamă. Minimul de la care se accepta o comandă publicitară era de 5 secunde. Maximul: cît te ţine punga.

De aproximativ un minut rezista pe ecran o mutră asimetrică, fălcoasă, cu nişte ochişori porcini mijind sub pălăria de cowboy de operetă, peste care explodau şi se stingeau într-una cuvintele:

BLANK'S CASINOS
UN MILION ÎNTR-O NOAPTE SAU
UN GLONTE ÎN CAP
SPRE ZIUĂ
AUT CAESAR AUT NIHIL
BLANK'S CASINOS

„S-ajung closetar la azilul de bătrîni dacă ăsta nu e Filozofu'. Aproape că uitasem că-l cheamă Blank."

De fapt, ceea ce-i impresionase retina şi apoi creierul fusese citatul latinesc, nu figura bărbatului de pe ecran. Trebuiau operate nişte corecţii ca aceasta să aducă cu ce-şi amintea Cassargoz. Pălăria de cowboy trebuia înlocuită cu o cască verde împănată cu frunze, iar figura prosperă şi rînjitoare cu una suptă, acoperită pînă sub ochi de o barbă neagră şi la fel de rînjitoare.

„S-a îngrăşat", constată Cassargoz. „S-a îngrăşat ca un porc nesimţit ce e. Şi nu mai poartă ochelarii fumurii. Da' de citate latineşti văd că tot nu se lasă. Mă întreb cîţi au idee în oraşul ăsta împuţit ce va să zică „Aut Caesar".

Imaginea de pe ecran se schimbase. Era arătat acum un metis – o corcitură zdrenţăroasă de indian cu negru, probabil – agitînd cu un zîmbet duios şi tîmp un teanc de bancnote, în timp ce Leonard S. Blank îl bătea protector pe umăr.

VREŢI SĂ AJUNGEŢI CA EL?
JUCAŢI!
ÎN FIECARE SEARĂ
CAZINOURILE BLANK
DESCHISE PENTRU TOATĂ LUMEA!

Ironia pe muchie de cuţit din textul reclamei îl convinse definitiv pe Cassargoz că e vorba de Filozofu'.

Următoarea imagine, fără cuvinte, era în acelaşi stil: o sală de joc pustie, toate mesele acoperite cu cîte un giulgiu negru – semn că a fost spartă banca – şi pe cea din mijloc, întins între lumînări, cu mîinile pe piept şi vegheat de nişte crupieri cu mutre lungi, Leonard S. Blank în persoană. Un tinerel în blugi, cam soios şi tîmpiţel, tocmai părăseşte sala cărînd fericit cîteva săculeţe dolofane cu ajutorul a două piţipoance.

Cassargoz aprecie exactitatea psihologică a construcţiei reclamelor. S-ar fi putut cădea uşor în greşeala de a arăta nişte supermani şi supermance în ţinută de seară, plesnind de trai bun. Dar tipii ăştia îşi cunoşteau meseria, ştiau că amărîţilor trebuie să le arăţi tot nişte amărîţi ca şi ei umplîndu-se de bani.

Iată că în flash-ul următor era vorba şi de un superman în ţinută de seară. Avea o moacă oarecum pleoştită şi îşi sprijinea tîmpla în ţeava unui Walther. Lîngă el, omniprezentul Leonard S. Blank îi apuca cu o mînă braţul care ţinea pistolul, iar cu cealaltă îi băga în jiletcă o hîrtie de o mie. De-a curmezişul ecranului pulsau cuvintele:

NIMIC NU E PIERDUT
ÎN AFARĂ DE ONOARE!
ÎNCEARCĂ ŞI MÎINE SEARĂ!

„E dat dracului Filozofu'", îşi zise Cassargoz. „Pe lîngă îmbierile mălăieţe care trec de obicei drept reclame," astea sînt de-a dreptul agresive".

Ultima imagine din show-ul Blank fu un colaj conceput pe principiul asociaţiilor subconştiente.

Un cap imens de şarpe, cu gura căscată larg, ocupa aproape tot ecranul, gura şarpelui era o servietă diplomat deschisă, căptuşită cu teancuri de bani, iar în locul unde ar fi trebuit să fie limba despicată stătea tolănită o tipă goală care scotea cu obrăznicie limba la spectatori. Deasupra, pe cei doi colţi ai şarpelui, se înşirau litere mari, portocalii:

BLANK

Era o imagine într-adevăr greu de uitat. Pe urmă, începură nişte chestii despre ultimul tip de robot secretară – administrator – femeie de serviciu. Răspunde la telefon, piaptănă cîinele, face curat, poate primi invitaţii şi e capabil chiar să-i determine să mai şi plece. Ăsta care evolua acum pe ecran avea mutra copiată după a unui june prim de prin secolul trecut, unu' Redford, Robert Redford. Privindu-l cum distribuie cu graţie cuburile de gheaţă în paharele cu băuturi, Cassargoz se întrebă cînd o să se scoată un model care să se culce cu nevasta proprietarului în caz că acesta absentează pe o perioadă mai lungă.

Mai hoinări prin oraş încă vreo trei ore. În tot acest timp avu ocazia să vadă de cel puţin 10 ori numele şi mutra lui Blank, profil, semiprofil şi plină faţă de diverse afişe şi panouri publicitare. Se pare că Filozofu' domina nu numai bussines-ul gambling-ului, ci şi pe cel al entertainment-ului din Tebrida.

Într-un tîrziu se hotărî să se ducă la culcare. Cele trei whisky-uri duble băute în localuri diferite îl cam toropiseră.

De cum intră în camera de la hotel îi veni ideea să mai comande un whisky, al patrulea la rînd, şi tot dublu. Îi plăcuse întotdeauna cifra 4, suna rotund şi împlinit. Mai aprinse o ţigară, ultima pe ziua de azi, ba nu, de ieri, şi deschise televizorul. Reuşi să prindă un film porno-horror. Filmul era făcut la meserie, dar, în mijlocul unei scene deosebit de interesante, în care Monstrul din Cimitirul de Maşini îşi înfigea caninii în tiroida Blondinei Exoftalmice (Monstrul se hrănea cu hormoni tiroidieni, provenind de la sexul slab, de aceea avea o preferinţă marcată pentru basedow-ienele slabe şi exaltate), hop! apăru iar mutra Filozofului şi o voce caldă, virilă, zise: „Nu uitaţi! Votul dumneavoastră pentru Leonard S. Blank!" Cassargoz slobozi o înjurătură, stinse televizorul şi se duse, la culcare.

Adormi repetînd în gînd: „Blank, Leonard S. Blank. Filozofu'."

Pe fondul sunetelor domoale ale unui menuet, o voce suavă, de amantă istovită:

„Domnule Cassargoz, este ora 9 a.m., aţi solicitat să fiţi trezit la această oră. Astăzi va fi o zi perfectă. Oceanul e albastru şi liniştit, soarele e galben şi străluceşte. Vă rugăm, dacă v-aţi trezit, apăsaţi pe butonul verde aflat pe perete în stînga dumneavoastră".

Urmară cîteva momente de pauză, pe urmă textul fu reluat, ceva mai tare, de o voce aducînd cu cea a unei funcţionare care se pregăteşte să

închidă ghişeul.

„Oare cît timp o ţine aşa dacă nu apeşi pe buton?’ îşi zise Cassargoz.

La a patra repetare însă, fu nevoit să apese butonul verde, deoarece se mai adăugaseră cîteva trepte de amplificare şi vocea semăna acum cu un urlet de soacră isterică.

„Bună dimineaţa domnule Cassargoz (din nou glasul de amantă istovită). Ne îngăduim să sperăm că aţi dormit bine şi sînteţi satisfăcut de hotelul nostru. Dacă doriţi micul dejun, vreţi să aflaţi ştirile sau aveţi de formulat alte cereri, vă rugăm să utilizaţi terminalul afectat camerei dv. Vă dorim în continuare o zi plăcută şi fructuoasă, domnule Cassargoz.”

„Dacă o fi ca noaptea, m-am lămurit.” Îl durea capul şi nu se simţea prea odihnit. Toată noaptea se tîrîse prin mocirla amazoniană, murise de două ori, o dată de glonţ şi o dată de săgeată otrăvită, dăduse peste şerpi ridicaţi în coadă, motociclişti, bani, flăcări şi, tronînd peste toate, rînjetul batjocoritor al Filozofului Blank.

Dintre ştirile care se perindară pe ecranul terminalului în timp ce mînca, două îi atrăseseră atenţia: lovitură de stat în Filipine şi reizbucnirea ciocnirilor libiano-algeriene.

„Ce-ar fi să dau o raită prin Africa de Nord? N-am mai fost de mult pe-acolo.”

Pe la 10 începu să se întrebe ce va face azi. Nu cunoştea pe nimeni în oraş. Adică, de fapt, pe cineva tot cunoştea. Pe Leonard S. Blank.

„Ce-ar fi?... La urma urmei, sîntem vechi camarazi de arme, chiar dacă prea prieteni n-am fost niciodată.”

O jumătate de oră mai tîrziu încerca să pătrundă în sediul corporaţiei Blank. Barajul electronic era însă al dracului de greu de trecut.

NUMELE DV. NU ESTE ÎNREGISTRAT. VIZITA DV. NU A FOST ANUNŢATĂ. NE PARE RĂU, DAR NU VĂ PUTEM PERMITE ACCESUL.

Politicos, dar ferm. Avu însă noroc. În timp ce se învîrtea prin faţa intrării, cîteva limuzine negre interminabile frînară în dreptul clădirii şi din ele ţîşni un stol de granguri în negru cu mape negre sub braţ. Unul dintre ei era Blank.

— Blank! Hei, domnule Blank!

Acesta continua să urce scările în trap săltat, fără să întoarcă capul.

„Filozofule!” îi veni pe limbă lui Cassargoz, în timp ce un poliţist începuse să-l îmbrîncească.

Blank mai urcă vreo două trepte şi întoarse capul.

— Aici sînt, Filozofule! mai strigă Cassargoz, în timp ce poliţistul îl croia cu matraca.

Marele boss clipi de cîteva ori nedumerit, apoi se lumină la faţă şi coborî grăbit spre el:

— Hei, sergent, lasă-l în pace! Ecce homo! Să vezi şi să nu crezi! Cap Pătrat în carne şi oase! De fapt, dacă mă uit bine, mai mult în oase.

„Asta o spui tu, care eşti mai mult osînză", mormăi Cassargoz sufocat de îmbrăţişarea uriaşului. Nu se aşteptase la asemenea efuziuni.

— Cînd ai de gînd să-ţi iei puţin ţeasta la polizor? zise blînd Filozofu' mîngîindu-l pe creştet.

Apoi continuă precipitat:

— Bătrîne, iartă-mă, am şedinţă de consiliu, nu mai pot să-ntîrzii nici o secundă. Fii atent, te aştept diseară la „Laplace's Palace". Promite-mi că vii! O să sporovăim despre vremurile apuse. Eheu! fugaces labuntur anni... Vii, da?

Fără să mai aştepte confirmarea, îi şterse o labă peste umăr lui Cassargoz şi o luă vioi pe scări în sus.

„Parcă e un taur încercînd să meargă pe poante", îi trecu acestuia prin minte.

Pînă pe la 4 se aiuri cu o puştoaică de vreo douăzeci de anişori agăţată pe Avenida Takongal, strada profesionistelor. După aia îi dădu liber şi se duse să-şi caute nişte ţoale mai acătării. De la 6 pînă la 8 dormi.

*

„Laplace's Palace. Numai Filozofu' putea să-i dea numele ăsta aiurit." Cassargoz fu nevoit să întrebe de vreo patru ori pînă să afle unde e, fiindcă printre localnici era cunoscut mai ales sub numele mult mai de doamne-ajută de „Raiul jucătorilor."

Construcţia era enormă, într-adevăr un palat. Existau săli pentru toate jocurile de noroc cunoscute, de la ruletă pînă „la cap sau pajură." Automatele cu monezi nici nu intrau la socoteală, ele fiind răspîndite peste tot, pînă şi în closete.

— Mă numesc Cassargoz. Klaus Cassargoz.

— Desigur, domnule Cassargoz, sînteţi aşteptat. Vă rog să mă însoţiţi.

Cîteva săli de joc înecate în fum şi larmă, pe urmă un coridor pustiu şi tăcut, nici măcar paşii nu se auzeau pe mocheta groasă. Luară liftul şi ajunseră într-un coridor identic cu primul. Ceva îl contrarie: în loc s-o ia în

sus, liftul coborîse, şi încă suficient de mult. Din clipă aceea îl cuprinsese o încordare vagă pe care nu şi-o putea reprima.

Se opriră în faţa unei uşi masive de metal.

— Spuneţi-vă numele, domnule.

Cassargoz se conformă

— Salut, bătrîne. E-n regulă, Hubert, poţi să pleci. Era vocea lui Blank. Uşa glisă tăcut şi se închise apoi în urma lui Cassargoz: pfvwv... shtonk!

Era o încăpere austera. Cîteva busturi, din duroplast probabil, un pupitru de videocomunicaţii, fotolii albe şi roşii şi ceva ce Cassargoz nu mai văzuse de mult: rafturi cu cărţi.

— Nici nu ştii cît de mult mă bucur că te văd, Cap Pătrat. Ia loc, te rog, ia loc, simte-te ca acasă. Ce bei?

Trecură cîteva secunde bune pînă cînd Cassargoz articulă destul de stînjenit:

— Un Bourbon dublu, te rog. Sec.

Ca şi azi dimineaţă la sediu, familiaritatea afabilă a Filozofului îl descumpănea. Ceva nu mergea, nu se îmbuca, refuza să se muleze pe colţurile cutiei sale craniene.

— Păi da, Bourbon. Uitasem că nu bei decît Bourbon sec. Cîţi ani sînt de atunci, Doamne? Opt... ce opt, sînt zece ani bătuţi pe muchie, măi, băiatule. Timpul curge înspăimîntător de repede. Ca fulgerul se duce. Haznaua asta infectă a secundei... înghite orice. Fie că primeşti un glonte între ochi, fie că ejaculezi, fie că plîngi, fie că faci o ticăloşie sau un gest măreţ, ba chiar şi dacă stai pur şi simplu de pomană, ea tot trece. A şi trecut. „Hâtons-nous, le temps fuit et nous traîne avec soi/ Le moment où je parle est déja loin de moi.” Cine a scris, asta? Racine, nu? Da, da, Racine.

„Nu s-a schimbat deloc”, îşi zise Cassargoz. Pe vremuri, gargara erudită şi aiuritoare a Filozofului îi scosese din sărite pe mulţi dintre băieţi. Înşelaţi de aparenţa de păcălici bonom, vreo doi încercaseră cu tot dinadinsul să-l convingă să tacă. Cassargoz îşi aducea bine aminte şi acum faţa făcută terci a unuia dintre ei, pe care bîzîiau nişte muscoi enormi, verzui cu reflexe metalice. Ăsta era Filozofu’. O mixtură de tigru cu şacal turnată în ambalajul jovial şi aparent inofensiv al unui intelectual cam tembel. Toţi cei din comandourile de pe Coasta de Vest îi ştiau obiceiul de a propti şi aranja morţii rămaşi după o încăierare, în grupuri statuare, cu atitudini eroice pe care apoi le fotografia.

— Iartă-mă că îţi zic mereu Cap Pătrat, dar, să fiu al naibii, îţi uit mereu numele. Am început să mă ramolesc.

— Nu arăţi ramolit deloc. Cassargoz, Klaus Cassargoz, aşa mă cheamă.

— Păi, sigur că da, Klaus dragă, sigur că da. Aşa... ce spuneam? A, da, cum te simţi în Tebrida noastră? Cald al dracului, nu? De fapt, cînd ai venit?

— Ieri.

— Şi dacă nu sînt foarte indiscret, de unde vii?

— Din America de Sud.

— Mda, şi acolo e cam cald. Înţeleg că încă mai lucrezi.

— Da.

— Şi mai iese ceva?

— Aşa şi aşa. Nu poţi să ştii niciodată. De fapt, ştii prea bine.

— Cum să nu ştiu, et în Arcadia ego. Ce vremuri, mă, băiatule, ce vremuri extraordinare! Homerice aş putea zice. Te invidiez. Asta e adevărata viaţă. Te baţi pe viaţă şi pe moarte, toţi vor să te radă, dar îi razi tu pe ei pînă la urmă, îl tragi în piept pe moşneagul ăla cumsecade de sus, care-ţi reţinuse o cameră de lux în raiul lui supraaglomerat şi te întorci plin de bani în bordelurile vechi şi dragi. Iliada şi Odiseea, Klaus, bătrîne. Coloana vertebrală. Restul sînt fleacuri.

— Da, zise plat Cassargoz.

Filozofu' oftă.

— Am îmbătrînit de cînd lîncezesc în oraşul ăsta. M-am îngrăşat şi am îmbătrînit. Sînt foarte singur.

Cassargoz îl privi lung.

— Nu s-ar zice că lîncezeşti.

Filozofu' pufni trist.

— A, te referi probabil la micile mele afaceri. Ce să fac, trebuie să trăiesc. Virtus post nummos, dragule, şi pe urmă zona asta geografică e aşa de bogată în cretini încît ar fi de-a dreptul imoral să nu profiţi. Eu am priceput de mult, dragule, că materia primă cea mai preţioasă din lume e prostia. Ce uraniu, ce aur... Investeşte în prostie umană, Cap Pătrat, şi n-ai să regreţi niciodată! Porneşte totdeauna de la postulatul „Există mult mai mulţi dobitoci decît pot eu să-mi închipui". Dar, la urma urmei, ce-mi pasă mie de toate astea? Eu am fost totdeauna şi rămîn un admirator al frumosului, al artei. Dacă n-aş avea micile mele bucurii artistice cred că aş lăsa totul dracului şi aş veni cu tine în campania următoare.

Tăcură o vreme amîndoi. Pe urmă Filozofu' reluă:

— Ştii, de fapt, mă uimeşte faptul că nu te-ai transformat în toţi anii ăştia într-un onorabil tată de familie, înconjurat de copii, de datorii, de rudele nevestei căreia-i zici „mamă" şi nu-i ieşi din cuvînt. Din cîte îmi

aduc eu aminte, n-ai fost niciodată un soldat adevărat. Aveai prea multe scrupule.

— Depinde ce înţelegi printr-un soldat adevărat.

— Da, întotdeauna am avut noi doi opinii diferite asupra acestei chestiuni.

„Totdeauna am avut noi doi opinii diferite”... repetă Cassargoz în gînd. „Parcă ne-am fi conversat pe tema asta pe la diverse congrese”.

— Am încercat să muncesc, Filozofule. N-a mers. Prima dată cînd şeful de echipă s-a răstit la mine, l-am băgat în spital. Nu mă pot obişnui să ascult de o mătreaţă, de un avorton de civil din ăştia, meşteri în vorbe, dar care se scapă pe ei de frică cînd văd un şiş. Şi pe urmă... fac de prea mult timp meseria asta ca să nu cred că e mai uşor să ucizi sau să fii ucis, decît să munceşti.

— Ei da, aici ai mers departe. Auzi... Klaus, ştii ce? Te deranjează dacă te invit la teatru? Ştii că teatrul a fost marea mea pasiune dintotdeauna. Hai, nu mă refuza, o să-ţi placă.

O clipă Cassargoz rămase deconcertat. La teatru? Nu mai la asta nu s-ar fi gîndit. Şi, la urma urmei, de ce nu?

— Da, sigur, zise şi se ridică.

Porniră din nou pe lungile coridoare tăcute. Blank deschise două sau trei uşi blindate pronunţîndu-şi numele. (Ar fi putut să spună orice altceva, identificarea se făcea pe baza amprentelor vocale).

Pătrunseră într-o sală de spectacol foarte spaţioasă, bine aerisită, răcoroasă chiar. Locurile nu erau o problemă, erau cu totul vreo 15-20 de spectatori. Se aşezară în fotoliile moi, ergonomice.

Spectacolul era aproape de final. Cassargoz îşi aminti repede că mai văzuse piesa demult, foarte demult, împreună cu copii de la orfelinat. Îi plăcuse. Era vorba despre un tip pe nume Macbeth, care, împreună cu nevastă-sa, îşi omoară regele ca să-i ia tronul şi pe urmă, fiindcă tot îşi făcuse mîna în direcţia asta, mai omoară încă alţi cîţiva care-l deranjau. La sfîrşit i se înfundă şi lui, îl rade unul Macduff, născut prin cezariană. În clipa în care Macduff, ridică paloşul, Cassargoz aşteptă să se stingă lumina sau alt truc de scenă. Nici vorbă însă. În ciuda stăpînirii de sine exersată în atîtea împrejurări grele, tresări cînd capul lui Macbeth descrise o scurtă traiectorie prin aer şi izbi podeaua cu un zgomot înfundat. Sîngele ţîşni în efemere fîntînici arteziene deasupra trunchiului decapitat, care după ce rezistase o secundă în picioare se grămădi ca o păpuşă de cîrpă la picioarele lui Macduff. Un oftat lung străbătu sala.

Cu toate că reprezentaţia luase sfîrşit, nu aplaudă nimeni şi nu se aprin-

seră luminile. Scena turnantă se roti făcînd nevăzut tabloul final. Puţinii spectatori plecaseră.

Văzînd că Filozofu' nu se ridica, Cassargoz rămase şi el pe loc, cufundat în fotoliul moale, în semiobscuritatea odihnitoare.

— Ei, ce zici? Ţi-a plăcut?

— Ce să zic? Mi-a plăcut, mai ales trucajul de la sfîrşit a fost nemaipomenit. Da' văd că nu prea are succes, sala a fost mai mult goală.

Blank rînji satisfăcut, ca un profesor auzind de la elev exact prostia pe care o aştepta.

— Dragă Cap Pătrat, ceea ce ai văzut adineauri este un trucaj în măsura în care viaţa e un trucaj de la un capăt la celălalt. Iar în ce priveşte numărul de spectatori, te asigur că sala a fost arhiplină, avînd în vedere preţul unui bilet, care e cam cît cîştigi tu într-o campanie bună.

Un timp se aşternu tăcerea.

— Vrei cumva să spui că decapitarea... s-a petrecut în **realitate?**

— Realitate... dragul meu, acesta este un cuvînt uzat şi perfid ca o tîrfă scoasă la reformă care s-a reprofilat pe codoşlîcuri. Toţi filozofii lumii s-au culcat cu tîrfa asta şi toţi s-au trezit în zori istoviţi, nesatisfăcuţi, disperaţi sau resemnaţi şi cu un gust amar în gură.

— Să lăsăm puţin filozofia, Filozofule.

Cassargoz ridicase pentru prima dată puţin tonul.

— Acolo... a murit un om?

— Doamne, ce confuz poţi să gîndeşti. Operezi cu noţiuni cărora nu le-am definit în prealabil sensul. Ce înseamnă a muri? Şi, prin extensie logică, ce înseamnă a trăi? Cum deosebeşti un om viu de unul care a încetat să mai trăiască, sau n-a trăit, de facto, niciodată? Să excludem de pe acum criteriul grosier al stopării unor funcţii fiziologice. Oricînd putem găsi contraexemple.

Vocea lui Cassargoz răsună ciudat în tăcerea şi penumbra sălii:

— Deci, un om a fost omorît?

— Să admitem că da. Şi?

— Ştiai c-o să fie omorît?

— Să admitem că da. Şi?

— La ce bun, Filozofule?

Blank se adînci în fotoliu cu vădită plăcere şi îşi muta picioarele, punînd acum stîngul peste dreptul.

— Eu, după cum ştii, am fost întotdeauna îndrăgostit de literatură. Îmi amintesc că la o lecţie de istorie, cînd trebuia să vorbesc despre politica lui Richelieu, am început să povestesc voios cum au rezolvat muşchetarii

problema eghileţiior cu diamante. Profesorul mi-a pus doi, deşi povestisem frumos. Aşa am înţeles, destul de tîrziu, care e diferenţa dintre istorie şi literatură. Mi-a trebuit cîtva timp ca să-mi dau seama că de fapt lucrurile nu sînt chiar atît de simple şi că profesorul ăla era de fapt un bou. Istoria este şi ea o formă a literaturii. E o iluzie găunoasă să credem că anecdotica înscrisă în manualele de istorie e mai aproape de spiritul unei epoci, de **realitatea** ei – cu toate că ţi-am spus că pe curva asta nu se poate pune bază –, decît literatura acelei epoci. Ba uneori e chiar pe dos. Poate oare o lucrare istorică, oricît de exactă şi savantă, să redea suflul unui timp aşa cum o fac piesele Marelui Scutură-Lance? Dar să nu deviem prea mult de la subiect. Mai mult poate decît literatura, eu am iubit teatrul. Pasionat. Lucid. Din tot sufletul. Cînd vedeam o piesă bine jucată, care-mi plăcea, pierdeam dintr-o dată contactul cu ceea ce era în jur, cu viaţa mea de pînă atunci, cu tot. Eram în piesă. Existam în ea. Şi deodată venea lovitura de măciucă: cineva trebuia să moară sau trebuia să aibă loc ceva în legătură cu sexul. Atunci liniile de forţă ale spectacolului se curbau în jurul singularităţilor numite moarte şi sex, autorul încerca să evite, să cotigească, regizorul apela la trucuri şi eu mă prăbuşeam pe locul meu din sală cu aceeaşi senzaţie de durere buimacă pe care ţi-o dă o lovitură puternică în cap. Mă integram cu cea mai mare uşurinţă în convenţia scenică, nu vedeam decorurile vechi, crăpate şi prăfuite, nu percepeam pocnetul discret al reflectoarelor supraîncălzite, dar nu puteam, mă înţelegi, nu puteam accepta convenţionalizarea, stilizarea relaţiilor umane, care neutralizau aproape complet tensiunea dramatică acumulată pînă atunci. Încearcă să-ţi imaginezi cum ar arăta un „Hamlet” în care incestul sugerat se petrece în scenă, în **realitate** (vezi, iar parşiva aia de **realitate** cu care nu se poate lăuda nimeni că a posedat-o cu adevărat şi, dacă se laudă totuşi vreunul, ăla nu e decît un mincinos îngîmfat sau un onanist cu imaginaţie hipertrofiată) moartea lui Polonius, a Ofeliei, a tuturor celorlalţi şi, în sfîrşit, cea a lui Hamlet, nu sînt nişte simulacre. Îţi dai seama ce valenţe noi ar căpăta textul, cîtă tensiune dramatică s-ar acumula în plus? Cred că însuşi marele Will şi-ar privi cu uimire opera.

Lui Cassargoz i se făcuse frig. „Ce caut eu aici, Dumnezeule?”

— De ce nu te duci la film? Filmul cred că-i mai aproape de realitate, nu?

Filozofu pufni dispreţuitor.

— Filmul e un succedaneu, un surogat, un rahat. Artă, în nici un caz. Pentru artă e nevoie de oameni vii, înţelegi, oameni care să sufere, să se bucure, să trăiască cu adevărat şi **să moară** cu adevărat. Ah, **Adevărul,**

altă tîrfă cu inima de piatră.

Fu din nou tăcere cîteva clipe, dar această tăcere se deosebea de cea precedenta cît şi de cea care urma.

„De ce naiba îmi face **mie** confidenţele astea, cînd nici măcar nu-şi mai aminteşte numele meu?"

— Nu ştiu, nu mă pricep, dar cred că e o greşeală undeva în cele ce mi-ai spus. Mai degrabă simt că e aşa.

— Dragule, errare humanum est...

— ...perseverare diabolicum, şopti Cassargoz, epuizînd astfel mai mult de jumătate din cunoştinţele sale de latină.

— Nu, Cap Pătrat, nu te grăbi. Corect este aşa: a greşi e omeneşte, a persevera în greşeală denotă fie idioţenie, fie geniu.

Iarăşi tăcere.

— Bine, dar ceilalţi actori... ei ştiu?

— Ştiu exact atît cît trebuie să ştie. Sînt roboţi, dragule, ultimul tip. Comandă specială.

Lui Cassargoz îi apăru brusc în minte robotul casnic cu mutra lui Robert Redford.

— Totul e foarte simplu. De actori umani fac rost cînd vreau, de pe continent, îţi dai seama ce şansă pentru un amărît care n-a mai jucat nimic de un an să joace într-un teatru particular, pentru o sumă care-l copleşeşte, rolul vieţii? Pare paradoxal, dar rezultatele cele mai bune, accentele cele mai sincere, trăirile cele mai intense le-am obţinut cu unii care jucaseră toată viaţa roluri de oameni cu tava şi visaseră la Hamlet. La repetiţie, robotul care trebuie să ucidă se opreşte la jumătatea acţiunii. Cînd cred că e timpul, pun un bit acolo unde trebuie în programul robotului, vînd biletele şi anunţ repetiţia generală. Macbeth, ai fost martor la tragicu-i sfîrşit, nu ştia că joacă premiera vieţii lui. A murit cu convingerea că e vorba de o repetiţie, fie ea şi generală. E mai bine aşa. De cele mai multe ori actorul dă tot ce poate la repetiţia generală şi de aceea joacă mult mai slab la premieră. Chestiune de psihologie.

— Şi spectatorii ăia cine erau?

— Nişte căcăcioşi plini de bani. Unii vin în mod special de pe continent pentru spectacolele mele. Pe marea majoritate nici nu-i prea interesează ce se joacă. Nu se deosebesc cu nimic de feudalii care stăteau în balconaş, însoţiţi de doamnele lor, pentru a urmări cu atenţie şi oroare excitată sfîrtecarea în bucăţi, spînzurarea sau decapitarea unui supus. Şi mai e ceva: violenţa se pare că exacerbează libidoul. Am avut un succes nebun cu scena căsăpirii lui Agamemnon în baie de către Clitemnestra şi Egist. Vezi

cum devine cazul: tînărul Robert Bradley III, fiul lui Robert Bradley II şi, bineînţeles, nepotul lui Robert Bradley I, înainte de a o conduce la hogeacul său de lux pe temperamentala doamnă consilier Jameson, o aduce mai întîi, după supeul en tète a tète, la spectacolul meu.

Cassargoz ar fi vrut să-l întrebe cum se potrivea ce spusese mai înainte despre oamenii vii în artă cu folosirea roboţilor, dar îşi luă seama. „Omul ăsta e nebun. Un nebun periculos şi eu sînt şi mai nebun că am intrat aici".

— Desigur, continuă dezinvolt Filozofu', pe un ton academic, se ivesc anumite dificultăţi. Cea mai supărătoare e că nu poate muri decît un personaj pe spectacol, altfel, dacă aş introduce mai mulţi actori umani, ceilalţi s-ar speria şi n-ar mai ieşi nimic. Există o ieşire magistrală din acest impas. Se joacă de fiecare dată piesa cu alt personaj care moare cu adevărat, restul morţilor fiind trucate. Beneficiul este surprinzător şi enorm: în loc de un singur „Hamlet" am obţinut mai multe – unul al lui Polonius, unul al Ofeliei, unul al reginei şi aşa mai departe. Cel mai interesant a fost un spectacol în care a muritorul era chiar Hamlet. În clipa în care otrava începe să-l pătrundă (am folosit o otravă specială care permite dozarea efectului la secundă), în loc să zică melancolic şi resemnat: „The rest is silence", zice mirat şi înspăimîntat totodată: „Mamă, mor"... Replica asta, cuplată cu ce-apucase să spună înainte din text, şi cu replica normală pe care robotul a dat-o în continuare conştiincios, cu intonaţia corectă: „Good night, sweet prince..." etc., a fost cel mai emoţionant moment din viaţa mea. Atunci, pentru o clipă, măcar pentru o clipă, am crezut că am avut-o pe curva aia de care-ţi vorbeam. Acum, cu trecerea anilor, nu mai sînt chiar aşa de sigur, dar oricum e o amintire frumoasă, nu?

Cassargoz nu mai asculta de mult. Căuta cu disperare o soluţie. „Trebuie să fiu calm, foarte calm".

— Ei, Klaus, ajunge cu arta dramatică. Te rog să mă ierţi că te-am plictisit. Sînt un nesimţit, cînd ai un oaspete ca tine trebuie să te ocupi de hobby-urile lui, nu de ale tale. Din cîte-mi mai amintesc eu, îţi plăcea mult să vînezi. Dă-mi voie să-ţi ofer, în încheierea acestei seri minunate petrecute împreună, o partidă de vînătoare. Nu mă refuza, te asigur c-o să-ţi placă.

„E o capcană. Sînt sigur că e o capcană. Cînd dracu lui mi-a plăcut mie să vînez?... Dar n-am de ales. Trebuie să accept şi să fiu cu ochii în patru. Doamne, cine m-a pus să vin aici?"

O luară iar pe coridoare. Uşa în faţa căreia ajunseră nu se deosebea cu nimic de celelalte, dar aici Blank nu-şi mai rosti numele, ci spuse rar şi răspicat:

— Sesam, deschide-te.

Cu toată încordarea, Cassargoz nu-şi putu reprima un zîmbet. Dementul ăsta avea un ciudat simţ al umorului.

Pătrunseră într-o încăpere goală, cu pereţi de un alb mat.

— Hello, SANTRI. Klaus, dă-mi voie să ţi-o prezint pe SANTRI. Simulator Analogic Tridimensional. După ştiinţa mea, una dintre cele mai puternice inteligenţe artificiale existente în lume la această oră. SANTRI, acesta este domnul Cassargoz, un vechi şi bun prieten.

— ÎNCÎNTATĂ SĂ VĂ CUNOSC, DOMNULE CASSARGOZ.

Ce voce stranie! Cassargoz încercă să-şi imagineze cum ar arăta o femeie cu o asemenea voce.

— SANTRI, domnul Cassargoz ar dori o partidă.

— DESIGUR, DOMNULE.

Vocea avea ceva blînd, ceva liniştitor şi franc şi de aceea suna neverosimil între zidurile albe. Cassargoz se mira şi el ce calm devenise dintr-o dată.

NIVELURILE SÎNT URMĂTOARELE:

NIVELUL 3 – VÎNATUL VA FI ADUS ÎN BĂTAIA ARMEI DE ATÎTEA ORI DE CÎTE ORI E NEVOIE PENTRU A-L DOBORI,

NIVELUL 2 – VÎNATUL NU VA FI ADUS ÎN BĂTAIA ARMEI. TREBUIE SĂ-L REPERAŢI SINGUR ŞI SĂ VĂ ALEGEŢI POZIŢIA OPTIMĂ DE TRAGERE.

NIVELUL 1 – ÎN COMPORTAREA VÎNATULUI SE INTRODUC ELEMENTE ALEATOARE. ESTE POSIBIL SĂ FIŢI RĂNIT. VĂ SFĂTUIESC SĂ NU ABORDAŢI ACEST NIVEL FĂRĂ UN ANTRENAMENT ÎNDELUNGAT LA NIVELURILE 3 ŞI 2.

NIVELUL O – ACESTA ESTE UN NIVEL PERFECT ALEATOR. VĂ PUTEŢI TRANSFORMA DIN VÎNĂTOR ÎN VÎNAT. ORICÎND PUTEŢI FI UCIS. ESTE RECOMANDABIL SĂ NU-L ALEGEŢI NICIODATĂ.

— Şi cam ce se poate vîna pe aici? întrebă Cassargoz într-un tîrziu.

— Orice, dragule, orice. Depinde exclusiv de tine. Ai să întîlneşti exact vînatul pe care-l doreşti cel mai mult.

— Există cineva care să aleagă nivelul 3?

— Bineînţeles, bătrînul senator Hannever. De cîte ori vine pe aici alege 3. E de înţeles: are reumatism poliarticular, anghină pectorală, diabet şi probabil multe altele. Nu poate să facă eforturi. Urăşte schimbările. Pentru el decorul este întotdeauna acelaşi: o vilă colonială din secolul XIX. Domnul senator stă în faţa casei într-un fotoliu de răchită, în mijlocul

gazonului proaspăt tuns şi troscăneşte fericit din Winchesterul său.

— Şi împuşcă ceva?

— Desigur, domnul senator Hannever, liberalul, împuşcă negri. Ăsta e vînatul lui preferat. Îi rîd ochii, se bucură ca un copil de cîte ori nimereşte.

Camera era perfect izolată fonic, în momentele de tăcere Cassargoz îşi auzea sîngele vuindu-i în cap.

— Iarăşi oameni, Filozofule?

— De ce te miri? Dacă stai să te gîndeşti, e foarte normal. Nu elefantul, nu leul sau tigrul, nici măcar Tyranosaurus Rex, omul, dragule, omul e vînatul suprem pentru om. Ai să-mi spui că şi omul e un animal. Nu te contrazic, îngăduie-mi doar să te completez: animalul e doar genul proxim al omului, iar diferenţele specifice sînt înfiorarea vagă cu care priveşte uneori cerul înstelat, conştiinţa morţii şi iluzia nemuririi, rîsul, perceperea uneori dureroasă a curgerii timpului. E o definiţie arbitrară şi sumară, ştiu, dar sper că totuşi te convinge într-o oarecare măsură. Gîndeşte-te la un vînat nobil, să zicem un leu. Ce poţi întrezări pe figura unui leu rănit înainte de a-i aplica lovitura de graţie? Nimic, dragule, sau aproape nimic. Pe cînd, gîndeşte-te ce înseamnă să lipeşti ţeava armei de tîmpla unui om şi mai ales a unuia inteligent. Vei vedea atunci în ochii şi pe chipul lui mult mai mult decît banala spaimă dictată de instinctul de conservare a integrităţii sale ca sistem biologic. El moare şi ştie că moare, ştie că va putrezi şi că va continua să putrezească, că nu vor rămîne decît oasele şi că nici asta nu-i de ajuns, se vor dezagrega şi ele ajungînd praful de sub tălpile unei brute cretine care clocoteşte de viaţă. Anotimpurile vor curge pînă cînd nu vor mai fi anotimpuri, stelele or să strălucească pînă cînd se vor stafidi sau vor crăpa şi ele, iar ceea ce a fost cîndva **el** va picura dispersîndu-se prin treptele materiei pînă la atomii cei veşnici şi fără memorie. Dacă te uiţi bine, vei întrezări şi speranţa firavă, aproape inconştientă, că poate, cîndva, atomii săi rătăciţi în cenuşa stelelor se vor închega din nou sub cerul unei planete, pentru a colecţiona alte apusuri şi răsărituri, pînă cînd cercul rece al ţevii altei arme i se va aşterne pe tîmplă.

— Zero. Vreau nivelul zero, zise Cassargoz dintr-o suflare.

După cîteva clipe, vocea de femeie inteligentă şi blîndă spuse:

— AŢI EXPRIMAT O OPŢIUNE DE NIVEL ZERO. ACEST NIVEL ESTE COMPLET ALEATOR. VĂ PUTEŢI TRANSFORMA DIN VÎNĂTOR ÎN VÎNAT. ORICÎND PUTEŢI FI UCIS. MENŢINEŢI OPŢIUNEA?

— Da, zise Cassargoz. Da.

— Dragă Cap Pătrat, încep să te recunosc. Niciodată n-ai fost tu atît de

prost pe cît pari. Îţi urez noroc la vînătoare.

O uşă, a cărei prezenţă era greu de sesizat, glisă pe albul peretelui: Pfvvv, shtonk!

Dincolo se zărea, sub un cer de cobalt, Jungla, Jungla amazoniană, mîncătoarea de oameni, din care Cassargoz tocmai reuşise să scape teafăr.

Păşi pragul. Căldura umedă şi grea, izul dulceag de vegetaţie putredă, inconfundabila mixtură de urlete, foşnete, sîsîieli, piuituri, trosnete şi linişte. Anii lungi de luptă în junglă îl învăţaseră să deosebească în vacarmul aparent aleator constanţe şi legităţi surprinzătoare.

Drept în faţa lui, sprijinită de o tufă, cu patul în mocirlă, era o armă. O ridică cu plăcere, era grea şi îi amintea de bătrînul lui Joe. Magazia de cartuşe plină şi patul neted şi reconfortant la pipăit ca o coapsă de femeie îl făcură – deşi oricum avea pistoletul de siguranţă prins cu benzi adezive deasupra gleznei – să se simtă mai liniştit.

Bubuitura aproape că-i sparse urechile şi în aceeaşi clipă fu pe burtă, cu nasul în noroiul fetid. Trupul acţionase reflex, fără intervenţia creierului, ocupat să gîndească cu fulgerătoare nepăsare că glonţul care te loveşte nu-l auzi decît după aia.

Se rostogoli de cîteva ori lateral, pe urmă ascultă. Urechea exersată prinse neregularitatea în zgomotele junglei. Privind într-acolo zări un petic albastru sclipind pentru o clipă în zidul verde. Simţi cum urcă în el, de nestăvilit, furia.

„Înghiţi-te-ar iadul de bestie dementă! Ţi-ai deşertat puhoiul scîrbos de nebunie în creierii mei şi acum vrei să scapi de mine. Aveai nevoie şi de spectatori adevăraţi, cabotinu' dracului, unul singur măcar, chiar şi un amărît ca mine".

Se ridică brusc şi ţîşni înainte. Alergă cocîrjat, în zigzag, vreo douăzeci de metri şi se aruncă iarăşi în mocirlă. În timpul cursei, în minte i se condensase imaginea negrului tînăr care fugea tot în zigzag prin savana frontierei namibiene, cu roverul condus de Carson Clipici pe urmele lui. Pe locul din dreapta, Filozofu' urla cît îl ţineau plămînii:

— Te-am văzut, un, doi, trei, drumul vieţii ni-i scurt, Blackie Boy, şi-avem o vorbuliţă amîndoi! Bau!!

În clipa în care negrul încetinise puţin goana şi privise înspăimîntat înapoi, Filozofu' îi trîntise o încărcătură pentru elefanţi în plină figură. Clipici, la volan, rîdea cu lacrimi.

Cassargoz tresări. Undeva în dreapta, la nici zece metri, zări ceafa Filozofului crescînd din hăţiş. „Nu se poate...", murmură tremurînd de bucurie. „Nu-i adevărat." Ochi cu grijă infinită, apoi trase, de două ori, ca

să fie sigur.

Aproape că văzu aşchiile sărind din craniu, dar nici după ce se liniştise ecoul împuşcăturilor nu putea scăpa de senzaţia de păcăleală periculoasă. „Nu se poate să fi greşit el atît de grosolan. Şi totuşi era acolo, i-am făcut ţeasta terci".

Venind de undeva de deasupra, din cerul de cobalt pătat cu norişori albi, vocea de femeie deşteaptă, care, înainte de a muri, dă ultimele sfaturi fiului ei, vocea lui SANTRI spuse:

— DOUĂ FOCURI, ŢINTA ATINSĂ ÎNTR-UN CENTRU VITAL DIN PRIMUL FOC.

Se întoarse brusc. Cu un zîmbet larg şi bestial, cu ochii umezi de fericire, cu arma înfiptă în umăr, Blank îl privea:

— SANTRI nu m-a dezamăgit. Eşti vînatul cel mai de soi pentru mine la ora asta. Era şi mai interesant dacă ai fi fost ceva mai inteligent, dar ce să-i faci. Pregăteşte-te să mori!

Un hîrşîit şi un zgomot de crengi rupte venind de undeva de sus. Leonard S. Blank, supranumit şi Filozofu', era totuşi om: pentru o frîntură de secundă ridică ochii. Prea de ajuns pentru Cassargoz.

Goli încărcătorul aproape fără să se uite unde trage. Monezile roşii înfloriră parcă simultan pe pieptul Filozofului. Acesta privi o clipă întrebător, vru parcă să zică ceva, apoi se nărui.

Cassargoz rămase pironit, cu privirea agăţată de cadavru şi de creanga groasă şi putredă căzută într-un tîrziu lîngă el.

— PATRU FOCURI. ŢINTA ATINSĂ ÎNTR-UN CENTRU VITAL DIN PRIMUL FOC, GRAD DE DISPERSIE AL TRAGERII 2.5

Aruncă arma în mocirlă şi zbieră către cer:

— Nu mai vreau. Ajunge. M-am săturat.

Neverosimilă în desişul compact, glisă o uşă: pfvv, shtonk!

Era din nou în camera goală cu pereţi albi şi liniştitori. Peste nervii biciuiţi creştea suprapunîndu-se o nevoie acută de a face un gest tandru.

— Tu, mormăi răguşit, tu m-ai salvat...

Nu erau nici măcar nişte butoane, sau beculeţe, sau clape, pe care să le mîngîie, numai pereţii albi şi goi şi tăcerea. Se simţea ca atunci de mult, de mult de tot, cînd cineva îi spusese basmul şi el stătuse ore în şir după aceea lîngă o broască rîioasă, aducîndu-o la loc cu un beţigaş şi rugînd-o în fel şi chip, doar o să se dea peste cap şi o să se transforme într-o prinţesă neasemuit de frumoasă.

Trebuia să iasă de aici. Dar cum? Mai mult ca sigur că uşa reacţiona la amprentele vocii lui Blank. Îşi încercă totuşi într-o doară norocul.

— Sesam, deschide-te.

Sentimentul ridicolului nu apucă să se cristalizeze, pentru că greaua uşă metalică se deschise ascultătoare.

Porni năuc pe coridoarele tăcute încercînd să refacă în memorie drumul pe care venise. De cîteva ori întîlni nişte gorile în costum de seară, dar, curios, nici unul nu se luă de el.

Cînd era mai sigur că s-a rătăcit definitiv, descoperi ieşirea. Tumultul străzii i se păru, vreme de aproape un minut, ireal. Mult timp nici nu ştiu pe unde merge.

Aşa ajunse pe Avenida Valladon. Oamenii îl îmbrînceau, îl înghionteau şi el zîmbea prosteşte trăgînd în piept cu nesaţ aerul mirosind a gaze de eşapament şi a sudoare umană. Era atît de fericit că e încă viu încît din toate fibrele corpului îi urca o zgîndăreală plăcută, ca atunci cînd îţi vine să te întinzi de să-ţi trosnească oasele.

TROPICANA, ţipau tăcut reclamele, WESTERN HOUSE, ALVARADO'S SENTIMENTO, SILVER STAR. JACKPOT, JACKPOT, JACKPOT, şi din nou: TROPICANA.

Mai întîi îi îngheţă inima în piept, întrezărind în mulţime un rînjet cunoscut. Apoi un ciocan mic şi îngrozitor de greu îl izbi în piept. Înainte de a părăsi **realitatea,** mai apucă să audă venind de undeva de sus, de dincolo de zgîrie nori, din cerul înstelat, o voce blîndă, liniştitoare şi francă, vocea unei femei inteligente, care, înainte de a muri, dă ultimele sfaturi fiului ei:

UN FOC. ŢINTA ATINSĂ ÎNTR-UN CENTRU VITAL.